

Sócrates

«No puedo enseñar nada a nadie. Solo puedo hacerles pensar.»

Punt de vista

Recordar Josep M. Pujol amb afany

Conreà la medievalística, l'estudi del folklore i la història i la pràctica de la tipografia, i va coescriure amb Joan Solà el gran llibre 'Ortotipografia'

Va impulsar l'APPELLC, fundada el 2002, com a primer president

Fa deu anys que ens deixà Josep M. Pujol, filòleg de la Universitat Rovira i Virgili, i se'l continua enyorant. No és estrany: reunia les qualitats de la intel·ligència en l'estudi, la bonhomia en el tracte i la capacitat d'encanterinar l'audiència, dins i fora de l'aula. D'aquests trets seus en tenim anècdotes reveladores. Una cop, es va reunir una colla gran d'amics en una masia del Vallès Oriental, un diumenge a la tarda. Allà Pujol va dissertar, amb poca força en la veu per culpa de la malaltia, sobre les dones de Jaume I. «Amaneix-ho —m'han explicat— amb una llar de foc que fumejava, tothom assegut per allà, en una rectoria del Montseny... I va ser màgia!» Refotuda mala sort, la dels que no hi vam ser.

Pujol va tenir una trajectòria acadèmica de trenta-tres anys. Haurien pogut ser més, si no ens hagués deixat prematurament, amb seixanta-cinc. Pel que fa als continguts, la seva activitat va ser profitosa: conreà la medievalística, l'estudi del folklore i la història i la pràctica de la tipografia, i va coescriure amb Joan Solà el gran llibre *Ortotipografia*, d'una vàlua difícil de capir. Podeu llegir un repàs modest de la seva vida i obra al meu lloc web (www.preedicio.com/JMP/JMPhtml).

Entre altres dades de Josep M. Pujol, sabem que la seva tasca acadèmica va començar al CSIC. Del 1975 al 1978 fou investigador en formació a la Institució Milà y Fontanals del CSIC (el lloc web, imf.csic.es, no té versió en català), on va participar en una edició crítica del llibre dotzè de Lo crestià, de Francesc Eiximenis. (Dec aquesta informació a Pere Poy, de la Societat Catalana d'Història

Cultural.) Immediatament després va entrar a la secció de Tarragona de la Universitat de Barcelona, reclamat per Jaume Vidal Alcover. Tenia trenta-dos anys.

Salto als anys dos mil, que són els de l'origen de l'Associació de Professionals i Estudiosos en Llengua i Literatura Catalanes. Pujol la va impulsar com a primer president, amb Lurdes Malgrat de vicepresidenta. El que es proposava l'entitat de bon començament era una tasca doble: propiciar les relacions entre els professionals i els estudiosos de la llengua i la literatura catalanes, per un costat, i per descomptat, per l'altre, promoure aquestes dues de cara al públic. L'APPELLC es va formar el gener del 2002 i es va presentar al públic el 8 de maig del mateix any, a l'Antiga Audiència de Tarragona.

Som al 2022, i això vol dir que enguany correspon fer dues commemoracions: els vint anys de l'APPELLC i els deu anys del traspàs de Josep M. Pujol. En concret, per recordar la figura del mestre filòleg, he tingut la satisfacció de preparar, per encàrrec de l'associació, un llibret que acosta la seva figura a tots els interessats, tant els qui treballaren amb ell o en van ser alumnes com els qui solament en tenen referència com a lectors dels seus materials. Parlant de materials, el llibre que mencio, *Josep M. Pujol: Notes i dos textos sobre tipografia*, conté dos treballs seus fins ara d'accés difícil. Les notes biogràfiques que els precedeixen, que afortunadament hem pogut acompanyar de fotografies, segur que

satisfaran els seguidors del professor. Del llibret se n'han imprès uns quants exemplars en paper, però que ningú no passi ànsia, perquè es podrà descarregar en PDF al lloc web de l'APPELLC.

El llibret en qüestió és poqueta cosa al costat de la feina gegantina que ja s'ha fet en l'àmbit del folklore. Em refereixo a *Això era i no era*. Obra folklòrica de Josep M. Pujol. En l'apartat de la literatura medieval, em consta que hi ha interès a recuperar materials del professor per publicar-los. Una oportunitat de fer balanç de la figura de Pujol és la jornada acadèmica Josep M. Pujol: llettra, relat i rei, que es farà les tardes dels pròxims 15 i 16 de novembre, en què es tractaran totes les seves facetes (no requereix inscripció). L'organitza la Societat Catalana d'Història Cultural i el lloc no és altre que la Reial Acadèmia de Bones Lletres.

¿I aquí a Tarragona, es fa res? Per descomptat que sí. Celebrarem la petjada que el professor i mentor va deixar a l'associació, a la universitat i a la ciutat en un acte a la Sala de Graus de la URV (just a l'entrada, a l'esquerra). Ho avivarem amb un glopet de cava i música medieval en directe escollida per la deixeblla Marina Navàs (dos músics, Josep Mateu i Marc Guerris, i un recitador, Eduard Carmona). Qui se n'abellèixi hi pot acudir dimecres que ve, dia 19, a les set de la tarda. A l'APPELLC li farà il·lusió si creem una afectuosa «vibració pujoliana» i allarguem una mica més la presència entre nosaltres de l'estimat Josep M. Pujol.

El voraviu

Torna la sarna

Conec una casa de Tarragona on han hagut de fer neteja general de tota la roba personal i de la llar, així com dels mobles, perquè el nen va tornar del col·legi amb sarna

Aquesta afecció, provocada per un àcar, sempre havia estat associada a la pobresa i a èpoques de misèria. Per combatre la sarna cal rentar tot el parament de la llar a 60 graus i remoure tots els mobles i catifes. A la casa que coneix porten dos caps de setmana fent xafarranxo general. La sarna s'encomana a través del contacte personal permanent i prolongat, amb la qual cosa els dermatòlegs consideren que la pandèmia va contribuir a la reaparició del *Sarcoptes*, que és com s'anomena científicament el paràsit. Posteriorment, amb la fi dels confinaments, la infecció s'ha escampat. Els col·legis són sempre un espai sensible a disseminar tota mena de passes. Si després de llegir fins aquí encara no us heu començat a rascar, vol dir que sou immunes al cop psicològic de la sarna. Només de parlar-ne surt la picantor per tot el cos. Per això, encara que els casos detectats siguin pocs, només que se'n comenci a parlar els efectes s'estendran com la picor, i mai millor dit. Afegeixo una altra alarma: els preus disparats de l'energia i dels aliments amb l'escenari de fons de la guerra d'Ucraïna, ens situa en episodis històrics que relataven els nostres pares i que escoltàvem gratant-nos com un gos.

PERE FARRANDO
Filòleg i membre de l'APPELLC
(Associació de Professionals i
Estudiosos
en Llengua i Literatura Catalanes)

JOSEP RAMON CORREAL
Periodista. Exdirector
de Diari de Tarragona